

“Ўзавтосаноат” АЖ

Одоб-ахлоқ қоидалари

1. Умумий қоидалар

“Ўзавтосаноат” АЖ ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари (кейинги ўринларда — Одоб-ахлоқ қоидалари) “Ўзавтосаноат” АЖ ходимларининг касбий маданияти, хизмат фаолияти давомида ҳамда хизматдан ташқари вақтда одоб-ахлоқи, ташқи кўриниши ва кийиниш услубининг намунавий қоидаларини белгилайди.

Одоб-ахлоқ қоидалари ходимларнинг иш фаолиятида юксак касбий маданиятни шакллантириш, Компанияга ҳалқнинг ишончини ошириш ҳамда Компания ходимларининг ахлоқ қоидаларига зид бўлган хатти-ҳаракатларининг олдини олишга қаратилган.

Компания ходимлари ўз касбий фаолиятини қуйидаги принциплар асосида амалга ошириши шарт:

- қонунийлик;
- хизмат вазифасига фидойилик, юкланган функционал вазифаларини тўлиқ бажариш, ижро интизомига қатъий риоя этиш;
- фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларининг устуворлиги;
- Компания манфаатларига содиқлик;
- адолатлилик, ҳалоллик ва холислик;
- коррупциявий ҳолатларга муросасиз муносабатда бўлиш ва қарши курашиш;
- хизмат сирини қатъий сақлаш;
- берилган ваколатларни суиистеъмол қилмаслик;
- манфаатлар тўқнашувига йўл қўймаслик.

Компания ходимлари меҳнат фаолияти давомида ва ишдан ташқари вақтда хулқ-атворнинг қуйидаги умумий қоидаларига амал қилиши лозим:

- Компания обрўсига путур етказиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлардан тийилиш, ахлоқ нормаларига доимий риоя қилиш;
- масъулият, касбига садоқат ва ҳалолликни кундалик шиорга айлантириш;
- мураккаб вазифаларни бажаришда ҳамкасбларига кўмаклашиш;
- хушмуомалалик, эътиборлилик ва хушёрлик билан фуқароларда ва бизнес ҳамкорларда Компанияга нисбатан ишонч ва ҳурмат ҳиссини уйғотиш;
- фуқароларнинг ижтимоий келиб чиқиши, иқтисодий аҳволи ва бошқа омиллардан қатъи назар, улар билан бир хил, самимий, одоб доирасида муносабатда бўлиш;
- Компанияда ахлоқнинг умумэтироф этилган қоидаларига амал қилиш.

Компания ходимлари ўз функционал вазифаларини амалга ошираётганда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишларига, ушбу Одоб-ахлоқ ва Комплаенс қоидаларига ва бошқа қонунчилик ҳужжатларига амал қилади.

Компания ходимлари Одоб-ахлоқ ва Комплаенс қоидаларига риоя қилиш мажбуриятига, фуқаролар ҳамда бизнес ҳамкорлар эса Компания ходимларидан мазкур қоидаларга мос бўлган касбий маданиятни талаб қилиш ҳуқуқига эга.

Компания ходимларининг Одоб-ахлоқ ва Комплаенс қоидаларига риоя этиши уларнинг фаолияти ҳамда хизматдаги ахлоқини баҳолашнинг асосий мезонларидан бири ҳисобланади.

Ходимларнинг иш жойидаги фаолияти ва Обод-ахлоқ қоидаларини баҳолашнинг асосий меъёрларидан бири уларнинг Ахлоқ кодексига риоя қилишларидир. Компания ходимларининг Обод-ахлоқ ва Комплаенс қоидалари ва кодексларига риоя қилишлари келгусида уларин юқори лавозимларга тайинлашда ҳисобга олинади.

2. Касбий маданиятга оид умумий одоб-ахлоқ қоидалари

Компания ходимлари:

- › фуқароларнинг жинси, ирқи, миллати, фуқаролиги, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеи камситилишига олиб келувчи ҳаракатлар (ҳаракатсизлик)га йўл қўймаслиги;
- › ҳалол, адолатли ва камтар бўлиши, фуқаролар ҳамда бизнес ҳамкорлар билан мулоқотда хушмуомала, вазмин ва самимий муносабатни намойиш қилиши;
- › Компания манфаатларига зарар етказувчи, фаолияти самарадорлигини пасайтирадиган ҳаракатлар (ҳаракатсизлик)дан тийилиши;
- › ўзининг хатти-ҳаракати ва ахлоқи туфайли жамоатчиликнинг танқидига учрамаслик чораларини кўриши;
- › танқид учун таъқибга йўл қўймаслиги;
- › асосли ва конструктив танқиддан ўз фаолиятидаги камчиликлар ҳамда нуқсонларни бартараф этиш йўлида фойдаланиши;
- › Компания ходимлари ва бошқа шахсларга ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда шахсий масалалар юзасидан таъсир ўтказмаслиги;
- › ўз хизмат ваколатларини жисмоний ва юридик шахсларнинг манфаатларини кўзлаб бажариш ёки бажармаслик эвазига улардан бирон-бир мукофот, фойда ёки совғалар олмаслиги;
- › Компания мулкнинг бут сақланишини таъминлаши, ўзига ишониб топширилган Компания мулкидан фақат хизмат мақсадларида фойдаланиши;
- › хизмат интизомига қатъий риоя қилиши, иш вақтидан оқилона ва самарали фойдаланиши;
- › аҳолининг Компания истеъмолчиси сифатидаги талабларига мувофиқ доимий равишда фаолият сифатини ошириб бориш чораларини кўриши;
- › Компания ички ҳужжатлари, қонун билан интизомий, маъмурий ва жиноий жавобгарлик назарда тутилган ҳуқуқбузарлик ва бошқа хатти-ҳаракатларга йўл қўймаслиги;
- › касб этикаси ва ишчанлик услубига риоя этиши;
- › сиёсий партиялар, жамоат бирлашмалари ва бошқа нодавлат ташкилотлари манфаатлари йўлида хизмат мавқеи ва имкониятларидан фойдаланмаслиги керак.

Компания ходимлари ўзига бўйсунувчи ходимлардан улар меҳнат вазифасини бажараётган пайтда партия номидан сиёсий фаолият билан шуғулланишни талаб қилиши, сиёсий партиялар, жамоат бирлашмалари ва бошқа нодавлат ташкилотлари фаолиятида иштирок этишга даъват этиши ёки мажбурлашига йўл қўйилмайди.

3. Хизмат фаолиятига оид одоб-ахлоқ қоидалари

Компания ходимлари хизмат фаолияти давомида қуйидагиларга мажбур:

- Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қонунлари ва бошқа қонунчилик ҳужжатларига сўзсиз риоя этиш;
- Компания шаънини эъзозлаш;
- ўз хизмат вазифаларини виждонан, ҳалол ва юксак профессионал даражада бажариш, расмиятчилик, сохтакорлик ва суийстеъмомлчиликка йўл қўймаслик;
- ўз хизмат вазифаларини виждонан, ҳалол ва юксак профессионал даражада бажариш, расмиятчилик, сохтакорлик ва суийстеъмомлчиликка йўл қўймаслик;
- хизмат мажбуриятларини самарали бажариш учун зарур бўлган билим ва кўникмаларни доимий асосда ошириш;
- Компания бошқаруви ва ижроия органи ҳамда мансабдор шахсларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлари ҳамда берилган топшириқларни ўз вақтида ва сифатли бажариш;
- ҳар қандай қонунбузилишига, айниқса, коррупция ҳолатларига қарши муросасизлик билан курашиш;
- ҳар қандай шахсга ёки ташкилотга пора бермаслик ёки пора бериш бўйича топшириқ бермаслик, пора беришни таклиф қилмаслик ёки ваъда бермаслик;
- ҳар қандай шахс ёки ташкилотдан пора талаб қилмаслик, сўрамаслик, олмаслик ёки қабул қилмаслик;
- коррупцияга қарши курашиш сиёсат талабларини тушуниш ва уларга риоя қилиш;
- ҳар қандай шаклдаги порани ёки пора сифатида қаралиши мумкин бўлган ҳар қандай бошқа қимматбаҳо нарсалар ёки бойликларни бермаслик ёки олмаслик;
- хизмат сафарлари, назорат тадбирлари давомида меҳнат фаолияти билан боғлиқ бўлган ҳар қандай турдаги сарф-харажатларни бошқа шахслар ҳисобидан амалга оширмаслик;
- Компания ходимлари ёки бошқа шахслар томонидан жиноят ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этишга ундовчи мурожаатлар ҳақида, шунингдек, ҳамкасблари томонидан содир этилган ёки тайёргарлик кўрилатган қонунбузилишлар ҳақида ўзининг раҳбарига зудлик билан маълум қилиш;
- ўз хизмат мажбуриятларини бажараётганда фуқаролар ва бошқа шахсларни камситмаслик, уларнинг таъсиридан сақланиш, фуқаролар ҳамда юридик шахслар ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва қонуний манфаатларини ҳисобга олиш;
- ўз хизмат мажбуриятларини виждонан бажаришга тўсқинлик қилиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлардан сақланиш;
- давлат сири, қонун билан қўриқланадиган ва хизматга оид бошқа маълумотларнинг ошкор этилмаслигини таъминлаш юзасидан барча чораларни кўриш, улардан қонунга зид равишда фойдаланмаслик;
- ахборотларни тарқатиш қоидаларига риоя қилиш, Интернет жаҳон ахборот тармоғи ва ахборот коммуникация воситаларидан фойдаланишда ахборот хавфсизлигини таъминлашнинг белгиланган тартибига амал қилиш;
- бириктирилган хизмат компьюттери ҳамда электрон ташувчиларидаги хизматга оид маълумотларнинг хавфсиз сақланишини таъминлаш ва уларни бошқа шахсларга тарқатилишининг олдини олиш чораларини кўриш;
- ижтимоий тармоқларда давлат органлари ва ташкилотлари ҳамда мансабдор шахслар фаолиятини муҳокама қилмаслик, ахлоққа зид ибораларни ишлатмаслик, Компанияга нисбатан одамларда ишончсизлик кайфиятини юзага келтириши мумкин бўлган материалларни жойлаштирмаслик;
- юридик шахслар, фуқаролар ва ҳамкасбларининг шаъни ва кадр-қимматига доғ туширувчи маълумотлар, тухмат, иғво ва уйдирмаларни тарқатмаслик;

- меҳнат ва ижро интизоми, ички тартиб қоидаларига, шунингдек, телефонда сўзлашиш ва кийиниш маданиятига қатъий риоя этиш;
- ўзига ишониб топширилган мулкка ва молиявий маблағларга эҳтиёткорлик ва тежамкорлик билан муносабатда бўлиш;
- жамоада соғлом маънавий муҳитни сақлаш чораларини кўриш;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини қонунда белгиланган тартибда ҳамда муддатларда қонуний, асосли ва адолатли ҳал қилиш;
- меҳнат жамоасида ишчанлик муҳитини шакллантириш ва уни мустаҳкамлашга кўмаклашиш;
- меҳнат жамоасида ҳамкасбларининг шаъни ва кадр-қимматини обрўсизлантирадиган шахсий ва касбий фазилатларини муҳокама қилишдан тийилиши керак.

Раҳбарлар қуйидагиларга мажбур:

- қўл остидаги Компания ходимларига профессионализм, ҳалоллик, холислик ва адолатлиликда ўрнатилган бўлиш;
- жамоада соғлом маънавий муҳит ва ишчан кайфиятни шакллантириш;
- Компания ходимларини қонунга хилоф хатти-ҳаракатларни амалга оширишга ундамаслик ҳамда улардан бундай ҳаракатларни бажаришни талаб қилмаслик;
- кадрларни маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик, таниш-билишчилик ёки шахсий садоқат белгилари бўйича танлаш, тайинлаш ёки тавсия этишга йўл қўймаслик;
- жамоада гуруҳбозлик ва фаворитизм (айрим ходимларни яқин олиш ва қўллаб-қувватлаш) кўринишларига йўл қўймаслик, шунингдек, хизмат вазифаларини бажариш жараёнида бошқа салбий омилларнинг олдини олиш;
- Компания ходимларининг фаолиятига баҳо беришда қонуний, асосли ва адолатли қарорлар қабул қилиш;
- Компания ходимлари томонидан коррупция ва бошқа суиистеъмолчиликлар содир этилишининг олдини олиш чораларини кўриш;
- ҳар қандай шахсга ёки ташкилотга пора бермаслик ёки пора бериш бўйича топшириқ бермаслик, пора беришни таклиф қилмаслик ёки ваъда бермаслик;
- ҳар қандай шахс ёки ташкилотдан пора талаб қилмаслик, сўрамаслик, олмаслик ёки қабул қилмаслик;
- бўйсунувидаги Компания ходимларини ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чораларини кўриш;
- ваколати доирасида шартномалар тузиш, танловлар ўтказиш ёки розилик бериш масалаларига холис, адолатли ва қонуний ёндашиш;
- коррупцияга қарши курашиш сиёсат талабларини тушуниш ва уларга риоя қилиш;
- ҳар қандай шаклдаги порани ёки пора сифатида қаралиши мумкин бўлган ҳар қандай бошқа қимматбаҳо нарсалар ёки бойликларни бермаслик ёки олмаслик.

Раҳбарлар қўл остидаги Компания ходимларига қўпол муомалада бўлиши, ҳақорат қилиши, шахсиятига тегиши, уларга асоссиз танбех бериши ёки айблаши ҳамда камситиши мумкин эмас.

4. Хизматдан ташқари одоб-ахлоқ қоидалари

Компания ходимлари ишдан бўш вақтларида умумқабул қилинган ахлоқ нормаларига риоя қилишлари ва уларга зид бўлган хулқ-атвор ва хатти-ҳаракатлардан ўзларини тийишлари шарт.

Компания ходимлари ишдан ташқари вақтда қуйидагиларга ёндашиша мақсадга мувофиқ:

- миллий урф-одат, қадрият ва анъаналарга ҳурмат билан муносабатда бўлиш;

- дабдабозлик, шухратпарастлик, гуруҳбозлик, маишатбозлик, ичкиликбозлик ва бошқа салбий иллатларга йўл қўймаслик;

- расмий эълон қилинган маълумотлардан ташқари иш фаолиятига оид масалаларни муҳокама қилмаслик;

- жамоат жойларида (кафе, ресторан ва бошқа кўнгилочар масканларда) ўзини тутиш қоидаларига риоя этиш, атрофдагиларнинг эътиборини тортувчи ортиқча ва салбий ҳаракатларга йўл қўймаслик;

- жамоат тартиби ва хавфсизлигига қарши қаратилган хатти-ҳаракатларни содир этмаслик, мазкур ноқонуний ҳаракатларга бошқаларни жалб этмаслик ёки даъват қилмаслик;

- хизмат мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ бўлган юридик шахслар – бизнес ҳамкор, контрагент, идора ва ташкилотлар раҳбар ва ходимларидан, бошқа мансабдор шахсларидан совғаларни қабул қилиш Компаниянинг совғалар, меҳмондўстлик, кўнгилочлик ва саёҳат қилиш бўйича процедурасида белгиланган тартибда амалга ошириш;

- ўз номидан сиёсий тадбирларда қатнашадиган ходимлар Компания вакили сифатида буни амалга оширишга ёки бундай таассурот қолдиришга ҳақли эмас;

- хизмат автотранспорт воситаларидан хизмат фаолиятидан ташқари ҳолатларда шахсий ва бошқа мақсадларда фойдаланмаслик;

- иш фаолияти билан боғлиқ маълумотларни ишга алоқадор бўлмаган бошқа шахслар иштирокида муҳокама қилмаслик;

- шахсий транспорт воситаларидан фойдаланишда белгиланган тартибга амал қилиш, йўл ҳаракати қоидаларига қатъий риоя этиш;

- тадбиркорлик ёки бошқа фаолият билан шуғулланиш ҳақида манфаатлар тўқнашуви ҳолати юзага келиши эҳтимоли вужудга келганда Компанияни манфаатлар тўқнашуви бўйича сиёсатида белгиланган тартибда хабардор қилиш;

- Компанияга, илгари ўзи фаолият юритган давлат органлари ва ташкилотларига доғ туширувчи хатти-ҳаракатлардан тийилиш;

- ташқи кўринишини белгиланган меъёрлар доирасида сақлаш, камтарона кийиниш, атрофдагиларнинг эътиборини ўзига ортиқча жалб қиладиган тарзда кийинмаслик.

5. Жамоатчилик, оммавий ахборот воситалари вакиллари билан муносабатларга оид одоб-ахлоқ қоидалари

Компания ходимлари оммавий ахборот воситалари билан ўзаро ҳамкорлик қилиши, давлат органлари ва ташкилотларининг фаолиятини оммавий ахборот воситаларида ёритилишига кўмаклашиши керак.

Давлат сиёсати ёки Компания фаолияти тўғрисидаги оммавий баёнотлар Компания раҳбари ёки мазкур йўналиш бўйича ваколатли мансабдор шахс томонидан амалга оширилади.

Куйидаги ҳолларда оммавий баёнот берилиши мумкин эмас:

- оммавий баёнот матни ва мазмуни Компания фаолиятига алоқадор бўлмаса;

- оммавий баёнотда келтириладиган ахборотлар, тижорат сири, конфиденциал ёки давлат сирлари билан боғлиқ бўлса;

- оммавий баёнот бошқа ташкилотлар, давлат органлари ва ташкилотлари нуфузини пасайтириш ёки уларнинг мансабдор шахсларини камситишга йўналтирилган бўлса.

Агар оммавий баёнолда фуқароларнинг шаъни ҳамда кадр-қимматини камситадиган иборалар бўлса, Компания ходими ўз фикрларининг янглишлиги ёки нотўғрилигини тан олиши ҳамда шаъни, кадр-қимматига ва ишчанлик обрўсига дахл қилинган фуқародан, агар конун ҳужжатларида бошқа оқибатлар назарда тутилмаган бўлса, кечирим сўраши шарт.

6. Хизмат фаолиятидаги ташқи кўриниш ва кийиниш услубига оид одоб-ахлоқ қондалари

Компания ходимларининг хизмат фаолиятидаги ташқи кўриниши ва кийиниш услуби фуқароларнинг давлат органлари ва ташкилотлари фаолиятига ҳурматини оширишга хизмат қилиши керак.

Компания ходими ташқи кўриниши меҳнат шароитлари ва хизмат турига қараб, хизмат мажбуриятларини бажариши вақтида фуқароларнинг Компанияга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишига кўмаклашиши, умумий қабул қилинган иш услубига мувофиқ бўлиши ва расмийлик, холислик, камтарлик ва интизомни намоён этиши лозим.

Компания ходимларининг иш жойида ташқи кўриниши ва кийиниш услубига оид кўшимча талаблар ички меҳнат тартибида белгиланиши мумкин.

7. Манфаатлар тўқнашуви

Ходимнинг манфаатдорлиги қарор қабул қилиш жараёнига таъсир қилиши ва шу билан Компанияга зарар етказиши мумкин бўлган тақдирда манфаатлар тўқнашуви юзага келади.

Компания ходимлари мансаб ёки хизмат мажбуриятларини бажариш вақтида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги керак.

Агар яқин қариндошлар бир-бирига бўйсуниб ишлайдиган бўлса, уларни ишга ёллаш ёки жойлаштириш мумкин эмас.

Ўриндошлик асосида ишлаш Компаниядаги ишга салбий таъсир кўрсатмаслиги ёки унга зид бўлмаслиги лозим бўлиб, уни фақат Компаниядаги ишдан бўш вақтда амалга ошириш мумкин. Бунда, рақобатчи ташкилотда бир вақтнинг ўзида ишлаш қатъиян ман этилади.

Агар ходим ёки унинг яқин қариндоши Компаниянинг бизнес ҳамкори бўлган компаниядан молиявий манфаатдор бўлса, ходим бу ҳақда бевосита раҳбарига ва/ ёки Комплаенс департаментига хабар бериши лозим.

Манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда ходимлар ўзининг раҳбарини дарҳол хабардор қилиши шарт.

Манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги тўғрисида маълумотлар олган раҳбар бу тўқнашувнинг олдини олиш ёки уни бартараф этиш юзасидан ўз вақтида чоралар кўришга мажбур

8. Инсон ҳуқуқларига риоя этиш

Компанияда барча ходимлар инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ва миллий қонунчилик талабларига риоя этиши шарт.

Компанияда раҳбарият ва ходимлар хизмат жараёнида бир-бирларига ишонч ва ҳурмат, бағрикенглик, адолат ва камситмаслик тамойилларига асосланган муносабатда бўлишлари шарт.

Компанияда ходимларга нисбатан камситишларга йўл қўйилмайди. Ҳеч кимнинг жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва

ижтимоий мавқеи ва бошқа ҳолатларга кўра ўз ҳуқуқларининг бузилишига йўл қўйилмаслиги керак.

Компаниянинг ҳар бир ходими ҳар қандай камситиш белгиларидан холи маданиятни шакллантиришга ўз ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилиши лозим.

Компаниянинг ҳар бир ходими таъқибнинг ҳеч қандай кўринишига йўл қўймаслиги лозим.

Компания ва унинг тизим корхоналарида ҳар қайндай шаклдаги мажбурий, ихтиёрий бўлмаган ва болалар меҳнатидан фойдаланиш қатъиян ман этилади ва тақиқланади.

Компанияда меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси муҳим ролни ўйнайди, унинг етарли даражада таъминлаш устувор йўналиш ҳисобланади, раҳбарият ҳамда ходимлар томонидан таъминланиши ва бажарилиши шарт.

Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникасидан манфаатдор ва барча ходимлар учун соғлом ва хавфсиз иш муҳити таъминлиги амал қилади.

Компанияда ишчиларга меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси, жумладан, улар дуч келадиган хавфлар, тегишли назорат чоралари, бинолар ва иш жойларидан хавфсиз фойдаланиш чизмалари, жиҳозлар ва асбоб-ускуналарни тўғри қўллашга оид тегишли маълумотлар берилиши, шунингдек, ушбу соҳада ишчилар учун мунтазам равишда таълим олиб борилиши лозим.

Ҳар бир ходим ҳар доим ўзини ишига тегишли барча хавфсизлик техникасига риоя қилиши керак.

Хавфли иш шароитларини сезган тақдирда иш дархол тўхтатилиб, бу ҳақда бевосита раҳбарга маълум қилиниши керак.

9. Коррупция ва порахўрлик

Ҳар бир ходим Компаниянинг коррупцияга қарши ва порахўрликка қарши сиёсат ва тартиб-таомилларига қатъий риоя қилиши шарт.

Компания иш юритадиган барча ҳудудларда, маҳаллий урф-одатлар, қабул қилинган амалиёт ёки менталитетдан қатъи назар, фаолиятнинг барча соҳаларида Компания ходимларига ва Компания номидан ҳаракат қиладиганларга пора бериш тақиқланади.

Пора нақд пул, қимматбаҳо совғалар, сиёсий бадаллар, хайрия ёрдамлари, ишга жойлаш таклифлари каби турли хил фойда шаклида бўлиши мумкин. Порани аниқлашнинг минимал чегараси мавжуд эмас.

Пора сифатида расмий процедураларни соддалаштириш учун тўловлар назарда тутилиши мумкин – бу одатий вазифалар доирасига кирувчи одатдаги процедурани тезлаштириш ёки бажарилишини кафолатлаш учун тўғридан-тўғри ёки билвосита, норасмий равишда сўраладиган тўлов шакли (масалан, автомобилни беришни тезлаштириш ва ҳ.к.).

Компания ходимларига ҳар қандай шахс ёки ташкилотдан пора талаб қилиш, сўраш, олиш ёки қабул қилиш, ҳар қандай шахсга ёки ташкилотга пора бериш ёки пора бериш бўйича топшириқ бериш, пора беришни таклиф қилиш ёки ваъда бериш каби хатти-ҳаракатларга уринишлари, бунга тенг баробар амалга ошириш тақиқланади.

Компания ходимларига, ҳар қандай шаклдаги порани ёки пора сифатида қаралиши мумкин бўлган ҳар қандай бошқа қимматбаҳо нарсалар ёки бойликларни бериш ёки олиш ман этилади.

Мазкур банднинг биринчи қисмида кўрсатилган ҳаракатлар Компания ходимларининг оила аъзолари ёки дўстлари томонидан ҳам Компания номидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб ҳар қандай қимматбаҳо нарсаларни ёки имтиёзларни олиш мазкур ҳаракатлар Компания ходими томонидан шахсан амалга оширилган деб ҳисобланади.

10. Хайрия эҳсонлари ва тижорат ҳомийликлари

Компания спорт, маданият ва санъат, илм-фан ва таълим соҳасидаги ижтимоий аҳамиятга эга лойиҳаларда бошқа хайрия дастурларида иштирок этади.

Компанияда сиёсий партияларни ва сиёсий лавозимга номзодларни қўллаб-қувватланмайди. Сиёсий партиялар ёки сиёсий лавозимга номзодларни тарғиб қилишда Компаниянинг номидан ҳам, ресурслари ва маблағларидан ҳам, назорати остидаги ҳар қандай корхонасидан ҳам фойдаланиш мумкин эмас.

Компания номидан сиёсий бадалларни амалга ошириш ёки бундай харажатларни амалга ошириш, ёхуд бирон-бир ходимга бундай бадаллар ёки харажатларни қоплаш ман этилади.

Ўз номидан сиёсий тадбирларда қатнашадиган ходимлар Компания вакили сифатида буни амалга оширишга ёки бундай таассурот қолдиришга ҳақли эмас.

11. Корпоратив молиявий ҳисобот

Компания бухгалтерия ҳисобини юритиш, аниқ ва тўлиқ молиявий ҳисоботларни тақдим этиш стандартларига қатъий риоя қилади.

Ҳисоботнинг қайдлари ва шакллари аниқ ҳамда тўлиқ олиб борилиши керак. Улар молиявий операцияларнинг асл моҳиятини ақс эттириши лозим.

Ҳисобот ва қайдларни инсофсизлик билан ёки маълумотларни бузиб олиб бориш ёки бировни чалғитишга уринилишига йўл қўйилмайди.

Компания ходимлари бухгалтерия қайдларини сохталаштиш ва ўзини ҳаракатларини асл моҳиятини яширишга ёки бузишга уринмаслиги керак.

Мазкур ҳаракатлар Компанияга зарар етказмайди ёки вақтни тежашга ёрдам беради деб ҳисбланса ҳам Компаниядаги молиявий процедураларини четлаб ўтиш қатъиян ман этилади.

Ички ва ташқи аудиторлар билан ҳамкорлик қилиш ва улардан Компания тўғрисидаги маълумотларни яширмаслик керак.

12. Бизнес ҳамкорлар ва рақобатчилар

Компания ўз фаолиятини бизнес ҳамкорлар билан адолатли бизнес тамойили асосида олиб боради, шунингдек, эркин ва очиқ рақобат тамойилини тўлиқ қўллаб-қувватлайди.

Компания етказиб берувчиларни объектив мезонларга қараб, пухта танлайди ва манфаатлар тўқнашувининг олдини олади.

Етказиб берувчилар амалдаги харидлар тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ танланади.

Компаниянинг қадриятлари ва бизнес тамойилларини баҳам кўра оладиган бизнес ҳамкорларни пухта танлаш лозим.

Етказиб берувчини танлаш Компанияда амалдаги харид қилиш тартиб-таомилларига белгиланган тартибда ҳолис ва шаффоф бўлиши керак.

Маҳсулотлар ва хизматлар ҳақида маълумот беришда ҳалол ҳаракат қилиш керак.

Рақобатчиларнинг товарлари ва хизматлари билан таққослаш мутаносиб, ишончли ва текшириладиган тарзда амалга оширилиши керак.

Ходимлар ҳозирги ёки келажакдаги етказиб берувчидан шахсий манфаатга эга бўлиш мақсадида Компаниядаги расмий мавқеисини суиистеъмол қилмаслиги керак.

13. Экспорт назорати ва иқтисодий санкциялар

Компания ўз фаолиятини халқаро савдо қоидаларига мувофиқ олиб бориши шарт.

Компания ходимлари Компания томонидан товарлар, дастурий таъминот, технологиялар, техник маълумотлар ва хизматларни давлат чегарасини кесиб ўтиши билан боғлиқ операцияларни амалга оширишда экспорт назоратига оид қонунлар ва қоидаларга риоя қилишлари мажбур.

Кўзда тутилмаган ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш мақсадида, шунингдек, корпоратив жавобгарлик доирасида Компания АҚШ, Европа Иттифоқи ва Буюк Британия қонунларининг айрим мамлакатлар, шахслар, шахслар гуруҳлари ва бизнеснинг барча ҳудудларидаги ташкилотлар билан иш юритишни чеклайдиган талабларига риоя қилади ва Компания ходимлардан ушбу тартиб таъминланиши талаб этилади.

Компания ходимлари хизмат фаолиятига тааллуқли бўлган савдо қонунлари ва қоидаларини билиши ва уларга риоя қилиши ҳамда ушбу қоидалар мураккаб ва тез-тез ўзгариб туришини инобатга олиб, қонунчилик тўғрисида ўз билимини ошириб туриши мақсадга мувофиқ.

Савдо чекловлари ўзгариши мумкинлиги сабабли, Компания масъул ходимлари Компания томонидан яқин орада тижорат фаолияти амалга оширилмаган мамлакатда бизнесни бошлашдан олдин Комплаенс департаменти билан маслаҳатлаши мақсадга мувофиқ.

14. Пулларни ювиш ва терроризмни молиялаштиришда иштирокчи тақиқлаш

Компания жиноятчиликдан олинган даромадларни легаллаштириш (ювиш) ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонунчилик талабларига сўзсиз риоя қилади.

Компания ходимлари фақат қонуний фаолият билан шуғулланадиган ва фақат қонуний манбалардан даромад оладиган ишончли мижозлар ва бизнес ҳамкорлар билан бизнес қилиш учун барча мумкин бўлган олдини олиш чораларидан фойдаланиши керак.

Компания ходимлари мансаб ваколати доирасида Компания томонидан лойиҳа ёки шартнома билан боғлиқ бўлмаган томонлардан тўловларни қабул қилишига йўл қўйилмаслиги керак.

Компания томонидан ўз сиёсатига зид ностандарт тўлов усуллари олинишига йўл қўйилмайди.

15. Ҳалол рақобат

Компания эркин, адолатли ва ҳалол рақобат тамойилларига риоя қилади.

Компания ходимлари Компания томонидан монополияга қарши қонунчиликка зид ёки унга қарши бўлган шартномалар тузишига йўл қўймаслиги керак.

Компания ходимлари рақобатчилар билан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг нархи ва нархларнинг ҳосил бўлиш принципларини муҳокама қилмаслиги керак.

Рақобатчилар билан суҳбатлар жараёнида Компаниянинг стратегик қарорлари ва жамоатчилик учун очик бўлмаган ва рақибларга ошкор бўлмаслиги лозим бўлган бошқа маълумотларни муҳокама қилиш ман этилади.

16. Атроф-муҳит

Компания барча қонуний талабларни тўлиқ бажариш билан бир қаторда, доимий равишда табиий ресурслардан масъулиятли фойдаланиш, чиқиндиларни камайтириш орқали ўз фаолиятининг атроф-муҳитга таъсирини камайтиришга интилади.

Компания ходимларига Компанияда атроф-муҳитни ҳимоя қилиш қонунчилиги талаблари бузилишлари ҳолатлари маълум бўлганда дарҳол раҳбариятга хабар берилиши керак.

17. Компания маълумотлари ва активлари муҳофазаси

Ҳар бир ходимнинг вазифаси Компаниянинг мулки ва ресурсларидан иложи борича самарали фойдаланишдир. Компания ходимлари Компанияни мулкани ва интеллектуал мулкани (жумладан, муаллифлик ҳуқуқи, Патентлар ва ноу-хаулар, товар белгилари), шунингдек, унга тегишли бўлган махфий маълумотларни ҳамда ходимларнинг шахсга доир маълумотларини ҳимоя қилишга масъул ва мажбурдир.

Шахсий маълумотларни тўплаш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланишнинг бошқа турлари фақат қонуний асосларда ёки манфаатдор шахснинг розилиги билан амалга оширилиши мумкин.

Компания ходимлари:

- ҳеч қандай махфий материалларни ўқиш ёки кўриш рухсатига эга бўлмаган шахслар, ушбу ҳаракатларни бажармаслигига амин бўлиши;

- махфий масалалар жамоат жойларида баланд овозда муҳокама қилмаслиги;

- Компаниянинг махфий маълумотларини яқин қариндошларига, ёки таниш ва дўстларига, шунингдек, ушбу маълумот билан танишиш учун рухсати бўлмаган шахсларга ошкор қилмаслиги;

- етказиб берувчилар ва бошқа манфаатдор шахсларнинг шахсий маълумотларини ҳимоя қилиш;

- Компания томонидан ёки Компания учун тўпланган шахсий маълумотларнинг махфийлигига риоя қилиш;

- агар ходимнинг шахсий маълумотлари ходим учун очиқ бўлса, ушбу маълумотни йўқотилиш, нотўғри фойдаланиш, унга рухсатсиз кириш, ошкор қилиш, ўзгартириш ёки йўқ қилишдан ҳимоя қилиш учун эҳтиёт чораларини кўриши керак.

18. Компания ходимларининг манфаатини ҳимоя қилиш

Компания ходимларини хизмат вазифаларини бажариш билан боғлиқ таҳдид, ҳақорат, тўхмат ва қонунга хилоф бошқа хатти-ҳаракатлардан ҳимоя қилиш давлат органлари ва ташкилотларининг раҳбари томонидан амалга оширилади.

Зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга тўсқинлик қилиш, жиноят ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этишга оғдиришга қаратилган мурожаатлар, шунингдек, ҳамкасблари томонидан содир этилган ёки содир этишга тайёргарлик кўрилаётган қонунбузилишлар ҳақида хабар берган ходимларни вужудга келиши мумкин бўлган таҳдид ва хавф-хатарлардан ҳимоя қилиш чоралари кўрилади.

19. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш

Компания ходимлари томонидан одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилиши устидан назорат Комплаенс, ишлаб чиқариш ва молиявий хавфларни мониторинг қилиш департаменти ёки Одоб-ахлоқ комиссияси томонидан амалга оширилади.

Компанияга ишга қабул қилинган Компания ходимлари ходимлар билан ишлаш бошқармаси томонидан мазкур Одоб-ахлоқ қоидалари билан тилхат асосида имзо қўйдирган ҳолда таништирилади.

Мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларини бузиш ҳолатлари бўйича хизмат текшируви Компания раҳбарининг кўрсатмасига мувофиқ Комплаенс, ишлаб чиқариш ва молиявий хавфларни мониторинг қилиш департаменти томонидан ўтказилади.

20. Комплаенс сертификатини расмийлаштириш

Комплаенс назоратига оид сиёсатлар тўплами – Handbook (кейинги ўринларда – Қўлланма)да назарда тутилган тамойиллар доимий равишда Компаниянинг корпоратив сиёсатининг асосий қисмини ташкил этиши лозим. Компанияга ишга қабул қилинган ҳар бир ходим Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланмани олганидан сўнг ҳар йили Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланмани олганлигини, танишиб чиққанлигини, шунингдек ўқув машғулотларида иштирок этганлигини ва улар Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланманинг қоидаларига риоя этаётганлигини “А-1” шаклдаги Комплаенс сертификати билан тасдиқлаши лозим. (“А-1” шаклдаги Комплаенс сертификати илова қилинади)

Мазкур сертификат ходим билан меҳнат шартномаси тузиш чоғида ва ҳар йили йил бошида ходимга тақдим этилади. Ходим томонидан “А-1” шаклдаги Комплаенс сертификати тўлдирилади ва Ходимлар билан ишлаш бошқармаси томонидан қабул қилиниб, ходимнинг шахсий йишма жилдига тикиб қўйилади. Ходим Комплаенс сертификатида келтирилган ҳар бир банд бўйича киритилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига шахсан жавобгардир.

21. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик учун жавобгарлик

Компания ходимлари томонидан Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик ҳолати уларга нисбатан ахлоқий ва интизомий таъсир чораларини қўллаш учун асос бўлади. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик учун Одоб-ахлоқ комиссияси томонидан Компания ходимларига қуйидаги ахлоқий таъсир чоралари қўлланилади:

- огоҳлантириш;
- узр сўраш ёки расмий узрнома келтиришни талаб қилиш;
- Компания коллегиял йиғилишларида танбеҳ бериш.

Одоб-ахлоқ комиссияси Компания ходимига нисбатан интизомий таъсир чорасини қўллаш учун Компания раҳбарига тақдимнома киритиши мумкин.

Одоб-ахлоқ комиссияси одоб-ахлоқ қоидалари Компания раҳбари томонидан бузилган тақдирда, уларга нисбатан тегишли чора кўриш масаласи юзасидан таклифларни юқори турувчи Компания бошқарув органига юборади.

Компания ходими Одоб-ахлоқ қоидаларини бузиши уларни қонунга мувофиқ интизомий ва бошқа жавобгарликка тортиш учун асос бўлади.

А-1 шакл: Комплекси сертификати

Мазкур Қўлланмада баён этилган тартиб-тамойиллар Компаниянинг корпоратив маданиятининг асосий қисмини ташкил этади. Ҳар бир Компания ходими ишга қабул қилинган вақтида ва йилда бир бор Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланма олиб, танишгандан сўнг, Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланмани олганлиги ва танишланлиги, шунингдек ўқув машғулотларида иштирок этганликларини ва улар Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланманинг қоидаларига мувофиқ фаолият юритишлари бўйича қуйидаги шаклга имзо қўйиш орқали тасдиқлайдилар:

Ф.И.Ш.: _____

Ташкилот: _____

Бошқарма: _____

Лавозим: _____

Мен ушбу билан тасдиқлайман:

(1) Мен Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланмани олдим ва улар билан танишиб чиқдим.

(1) Комплекси бўйича ўқув машғулотларида иштирок этдим.

(2) Мен Одоб-ахлоқ кодекси, Қўлланма ва бошқа барча тегишли қонунлар ва йўриқномаларнинг қоидаларига амал қиламан ҳамда фаолиятим соҳасида уларга амал қилишни ва ижросини таъминлашни қўллаб-қувватлайман.

(3) Мен Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланма, шунингдек Компаниядаги фаолиятим билан боғлиқ амалдаги қонун ҳужжатлари ва қоидаларига қарши бўлган ҳар қандай тадбирларда иштирок этмайман / этмадим.

(4) Мен Компания раҳбарияти, масъул шахси ва ходими томонидан Одоб-ахлоқ кодекси ва Қўлланма ёки амалдаги қонун ҳужжатлари ва қоидаларининг бузулганлиги ёки бузилиши мумкин бўлиши тўғрисидаги маълумотга эга эмасман.

(5) Мен мансабдор шахсга (Қўлланмада кўрсатилганидек) унинг ваколатларидан фойдаланган ҳолда Компания фаолияти билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш, қўмаклашиш ёки тегишли афзалликлар олиш учун бевосита ёки билвосита пора ёки ҳар қандай қимматбаҳо буюмлар таклиф этмаганман, ваъда қилмаганман ва ҳаракат ҳам қилмаганман.

(6) Мен бевосита ёки билвосита ҳеч бир шахсга унинг тадбиркорлиги ёки иш фаолияти билан боғлиқ корпоратив бошқарув органи ёки бошқа шахслар номидан ноқонуний ҳаракатлар амалга оширишга ундаш мақсадида пора ёки ҳеч қандай қимматбаҳо буюмлар таклиф этмаганман, ваъда қилмаганман ва ҳаракат ҳам қилмаганман.

(7) Мен Компаниядаги фаолиятим билан боғлиқ бирор бир вазифани ўрнатилган қоидаларга зид равишда бажаришим учун пора ёки ҳеч қандай қимматбаҳо буюмларни олмаганман, талаб қилмаганман ёки олишга уринмаганман.

(8) Мен бевосита ёки билвосита ноқонуний пулларни легаллаштириш, терроризм ёки терроризм билан боғлиқ фаолиятни молиялаштириш ишларида иштирок этмаганман.

(9) Мен иқтисодий санкциялар ва эмбарголар (таъқиқ) рўйхатига киритилган томонлар билан ҳеч қандай битимларга киришмаганман.

(10) Мен Компания ходими сифатида санкциялар қўлланилган мамлакатлар ва ҳудудлардан/га, хусусан Куба, Эрон, Сурия, Шимолий Корея, Россия ва Украинанинг Донецк, Луганск ҳамда Қримга/дан товарлар жўнатиш билан шуғулланувчи корхоналар билан ҳеч қандай битимларга киришмаганман.

(11) Мен Компания томонидан ишлаб чиқариладиган автотранспорт воситаларини тарқатиш ва сотиш билан шуғулланувчи дилер компаниялар ва дистрибьютерлар билан, ёки

Компаниянинг бошқа контрагентлари ва афилланган шахслари билан бевосита ёки билвосита алоқадор эмасман, қуйидагилар бундан истисно:

(12) Менинг ҳеч қайси бир оила аъзоларим (яъни, ота-онам, турмуш ўртоғим, бошқа муҳим шахслар, фарзандим ёки ака-укаларим) Компания томонидан ишлаб чиқариладиган автотранспорт воситаларини тарқатиш ва сотиш билан шуғулланувчи дилер компаниялар ва дистрибьютерлар ёки Компаниянинг бошқа контрагентлари ва афилланган шахслари билан бевосита ёки билвосита алоқадор эмас, қуйидагилар бундан истисно:

(13) Мен Компания ва унинг номидан иш олиб борадиган ҳар қандай тузилмага вужудга келиши мумкин бўлган комплаенс назорат билан боғлиқ бўлган, шу жумладан, лекин улар билан чекланмаган ҳолда фирибгарлик, коррупция, ноқонуний маблағларни легаллаштириш, иқтисодий санкциялар ва манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ қоидабузарликларни текшириш мақсадида Компания томонидан тақдим этилган компьютер, ноутбук, телефон қурилмаларини текширишга розилик билдираман.

_____ (жой)

_____ (сана)

_____ (имзо)